

**B.P. SHAYMARDANOV
A.A. DUSKULOV
Q.A. SHAVAZOV
A.N. BOROTOV**

BOG'DORCHILIK VA SABZAVOTCHILIK MASHINALARIDAN PRAKTIKUM

**TOSHKENT
2021**

✓
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO'JALIGINI
MEXANIZATSIYALASH MUHANDISLARI INSTITUTI

SHAYMARDANOV BAXTIYOR PARDAYEVICH
DUSKULOV ABDUSATTOR AXADOVICH
SHAVAZOV QODIRJON ACHILOVICH
BOROTOV ATXAM NURMUXAMMADOVICH

**BOG'DORCHILIK VA
SABZAVOTCHILIK MASHINALARIDAN
PRAKTIKUM**

/ O'QUV QO'LLANMA /

*O'shbu o'quv qo'llanma 5430100 "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash"
ta'lim yo'nalishda tahsil olayotgan talabalar uchun mo'ljallangan*

TOSHKENT
2021

Qishloq xo'jalik mashinalarining asosiy ko'rsatkichlari

T/r	Tavsiya etiladigan traktorlar rusumi	Qishloq xo'jaligi mashinalari turi va rusumlari	Qamrash kengligi (V _m),m	Kine-matik uzunligi (L _m),m	Massasi (G _m) kN	Konstruktiv kengligi (d _k),m	Nisbi qarshilik (kN/m ²) K _m (kH/m ²)
1	Oddiy korpusli pluglar bilan yer haydash						
	VT-100, T-4A, TS-130, MXM-140, Axsos-340 S	PDN-3-30 (osma, yar. 3k)	0,9	3,0	10,8	2,2 2,5	Tuproq engiligi 35,0g/m ³ 6-55, juog'ir 90 kN/m ²
		PDO-4-45 (osma, r.4k)	1,8	3,24	12,0	1,85 1,65	
		PYA-3-35 (tirkama yar.3k)	1,05	2,65	7,1		
		14R-2/3-45 (osma, 3k.)	1,35	3,6	10,2		
2	Tishli tirmalar bilan tirmalash						
	TTZ-80.10, MTZ-80,82, VT-100, T-4A	BZSS-1,0 (24 ta, 2 qator) ZBTU-1,0 (24 ta, 2 qator)	0,93 0,93	1,35 1,35	0,35 0,38	11,7 11,7	0,3-0 0,4-0
3	Mineral o'g'it solish						
	TTZ-60.11, TTZ-80.11, MTZ-80X	RUM-0,5 (osma)	12,0	1,0	3,0	1,64	0,3-0
4	Organik o'g'it sepish						
	TTZ-80.10, MTZ-80,82	RTP-5, ROU-5 (yarim tirkama)	3,6	6,6	23,0	2,1	1,2-1
5	Boshqoli va dukkakli donlar ekish						
	TTZ-60, 80.10, MTZ-80,82	DEM-3,6, SZT-3,6	3,6	1,8	8,5	3,77	1,0-1
6	Makkaio'xori ekish						
	TTZ-60.11, TTZ-80.11, MTZ-80X	SXM-4 (osma, pnev.)	2,8	2,17	6,5	3,7	1,2-1
7	Kartoshka ekish						
	TTZ-60.11, TTZ-80.11, MTZ-80X	KS-2 (osma)	2,8	0,22	6,5	1,90	3,5-4
		KS-4 (osma)	2,8	0,20	11,0	4,22	
8	Chigit ekish						
	TTZ-60.11, TTZ-80.11, MTZ-80X	SMX-4 (osma, pnev.)	2,4; 3,6	2,17	6,5	3,1-4,3 2,8-3,7	1,2-1
		SCHX-4B (osma, mex.)	2,4; 3,6	1,63	5,1	8,2	

MUNDARIJA

Kirish	5
1-Amaliy mashg'ulot. Chuqur yumshatkichni o'rganish	7
2-Amaliy mashg'ulot. Plantaj pluglarni o'rganish	11
3-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop pluglarni o'rganish	18
4-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop disksimon tirmalar	27
5-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop tuproq frezalari	31
6-Amaliy mashg'ulot. Sabzavot seyalkasini o'rganish	40
7-Amaliy mashg'ulot. Sabzavot ko'chatlarini ekish mashinasini o'rganish	46
8-Amaliy mashg'ulot. Kartoshka tugunagini ekish mashinasining tadqiqi	51
9-Amaliy mashg'ulot. Ko'chat ekish mashinalari	56
10-Amaliy mashg'ulot. Ko'chat kovlaydigan mashinalar	64
11-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop kultivatorni o'rganish	67
12-Amaliy mashg'ulot. Sabzavot kultivatorini o'rganish	73
13-Amaliy mashg'ulot. Tokzorni barpo qilish mashinalari	78
14-Amaliy mashg'ulot. Tokzordagi tuproqqa ishlov beradigan mashinalar	85
15-Amaliy mashg'ulot. Tokzorni o'g'itlash mashinalari.	91
16-Amaliy mashg'ulot. Toklarni ko'mish va ochish mashinalari	94
17-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop purkagichni o'rganish	100
18-Amaliy mashg'ulot. Bog'bop purkagichni ishga tayyorlash	113
19-Amaliy mashg'ulot. O'g'itlash mashinalari hisobi	115
20-Amaliy mashg'ulot. Daraxtlarni butash anjomlari	124
21-Amaliy mashg'ulot. Tok qaychini o'rganish	133
22-Amaliy mashg'ulot. Sabzavot va ildizmevalar yig'ish mashinalari va ularni ishga tayyorlash tartibini o'rganish	136
23-Amaliy mashg'ulot. Kartoshka yig'ishtirish va dastlabki tozalash mashinalarini tadbiq etish	142
24-Amaliy mashg'ulot. Meva yig'ish mashinalari	154
25-Amaliy mashg'ulot. Mevalarni saralash va kalibrlash mashinalari	163
Foydalanilgan adabiyotlar	171
Ilovalar	172